

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

100*

7/16036
toplu

Sayı :30824082-610-11662711
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

03 Şubat 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

**HAKKARİ MİLLETVEKİLİ
SAYIN ÖZNUR BARTİN'İN
TBMM 7/16036 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVABI**

7/16036
GK 12

SORULAR

Hakkâri ilimizin Yüksekova ilçesine bağlı Kadıköy (Qadyan) köyünün Mamak (Manunan) mezarına giden yolun yaklaşık 2 kilometrelik kısmı, 20 yıldır ciddi bir ulaşım sorunu olarak varlığını sürdürmektedir. Mezranın Kadıköy köyü ile bağlantısını sağlayan bu toprak yol, özellikle kış ve bahar aylarında daha da kötüleşmekte, yurttaşların günlük hayatını ve temel hizmetlere erişimini ciddi biçimde zorlaştırmaktadır.

Mezrada yaşayan yurttaşlar, yıllardır yerel yönetimlere ve ilgili kurumlara başvuruda bulunmuş, fakat bu konuda somut bir adım atılamamıştır. Bozuk yol, eğitim, sağlık, sosyal hayat ve ekonomik faaliyetler açısından büyük aksaklıklara neden olmaktadır. Mezrada eğitim taşımalı yöntemle sağlandığından, öğrenci servisleri kış aylarında büyük güçlüklerle karşılaşmakta ve eğitim aksamaktadır. Ayrıca, mezrada yaşayan engelli bir yurttaşın özellikle kış aylarında acil sağlık ihtiyaçlarına hızlı şekilde ulaşamaması hayati riskler taşımaktadır.

Anayasa'nın 23. maddesi, kişilerin seyahat özgürlüğü ve ulaşım hakkını güvence altına almaktadır. Ayrıca, yol ve altyapı hizmetleri devletin sağlamakla yükümlü olduğu temel kamu hizmetlerinden biri olup, köy ve mezra yollarının yapım ve onarımı, yurttaşların temel hak ve hürriyetlerine saygı gereği, ivedilikle ele alınması gereken bir konudur. Anayasa'nın 56. maddesi ise, sağlıklı bir çevrede yaşama hakkını düzenlemekte olup, toz ve kötü yol koşulları bu hakkın ihlali anlamına gelmektedir.

Mamak mezarından bize ulaşan yurttaşlar, bu yolun yıllardır yapılmaması nedeniyle büyük mağduriyet yaşamaktadır. Özellikle yerel basın organları da mezra halkının sorunlarını dile getirmiş, 9 Eylül 2024 tarihinde Yüksekova Halkın Sesi Gazetesi aracılığıyla bu sorun yeniden gündeme taşınmıştır. Yolda meydana gelen toz bulutları ve araçların geçişinde oluşan çukurlar, bölgedeki yurttaşların hem maddi zarar görmesine hem de sağlık açısından tehdit altında kalmasına neden olmaktadır.

20 haneden oluşan Mamak mezarası yurttaşlarının talebi, Kadıköy köyü ile mezra arasındaki 2 kilometrelik stabilize yolun asfaltlanarak kullanışlı hale getirilmesidir. Bu yolun iyileştirilmesi, bölge halkının Anayasal haklarının korunması açısından büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, mezra yolunun onarılması ve yurttaşların uzun süredir yaşadığı mağduriyetin giderilmesi için Bakanlığınızın ivedilikle harekete geçmesi elzemdir.

Bu bağlamda;

- 1) Kadıköy köyü ile Mamak mezarası arasındaki yolun asfaltlanması ve iyileştirilmesi için Bakanlığınızın sorumluluğunda herhangi bir planlama veya proje çalışması yapılmış mıdır? Varsa, bu proje hangi aşamada?
- 2) Mezra yolunun uzun süredir yapılmaması nedeniyle ortaya çıkan çevresel ve sosyal sorunların çözümü için Bakanlığınızın yerel yönetimlerle yaptığı iş birliği çalışmaları var mıdır? Yoksa, bu konuda bir adım atılması planlanmakta mıdır?
- 3) Yolun kötü durumda olması nedeniyle çevreye yayılan toz bulutları, bölgedeki yurttaşların sağlığını tehdit etmektedir. Bu durumun halk sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak için Bakanlığınız ne tür tedbirler almayı planlamaktadır?
- 4) Anayasa'nın 56. maddesi çerçevesinde, yurttaşların sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı göz önüne alındığında, Mamak mezarasındaki yolun onarılmaması, bu hakkın ihlali anlamına gelmekte midir? Bakanlığınız bu durumu nasıl ele almayı planlamaktadır?
- 5) Yolun yapılmaması nedeniyle Mamak mezarasındaki yurttaşlar, kış ve bahar aylarında ciddi

ulaşım sıkıntılarını yaşamaktadır. Bakanlığınız, bu sorunların çözümü için acil ve geçici altyapı çözümleri sunmayı düşünmekte midir?

6) Yolun yapımı ve iyileştirilmesi kapsamında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın belirlediği standartlara uygun asfaltlama çalışmaları yapılması planlanmakta mıdır? Eğer planlanıyorsa, bu çalışmaların ne zaman başlaması öngörülmektedir?

7) Kadıköy köyü ile Mamak mezrası arasındaki yolun yapım sürecinde çevresel etki değerlendirmesi yapılmış mıdır? Eğer yapılmamışsa, bu değerlendirmenin gerçekteştirilmesi için hangi adımlar atılacaktır?

8) Bölgedeki altyapı eksiklikleri ve yol yapımı ile ilgili olarak Bakanlığınızın sorumluluk alanında yerel yönetimlerle koordineli bir çalışma planı bulunmakta mıdır? Böyle bir plan varsa, bu iş birliği hangi süreçleri içermektedir?

9) Yolun yapım sürecinde, Bakanlığınızın yurttaşların mağduriyetini gidermek için yerel yönetimlere sağladığı teknik destek ve kaynak tahsisleri nelerdir? Bu desteklerin artırılması düşünölmekte midir?

10) Mamak mezrasında çevresel sürdürülebilirliği sağlamak ve sağlıklı yaşam koşulları sunmak amacıyla, yolun iyileştirilmesine ek olarak başka hangi altyapı projeleri planlanmaktadır? Bu projelerin hayata geçirilmesi için belirlenen bir takvim var mıdır?

CEVAP

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun '**İl özel idaresinin görev ve sorumlulukları**' başlıklı 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde "*İmar, yol, su, kanalizasyon, katı atık, çevre, acil yardım ve kurtarma; orman köylerinin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesisine ilişkin hizmetleri belediye sınırları dışında,*" yer alan hizmetlerin, il özel idaresinin görev ve yetkisinde olduğu hüküm altına alınmıştır.

Bu itibarla, soru önergesinde konu edilen yol sorunlarının Hakkari İl Özel İdaresi görev ve yetki alanında olduğu değerlendirilmekle birlikte il özel idarelerinin iş ve işlemleri İçişleri Bakanlığınca yürütölmektedir.

Söz konusu önergede yer alan hususlarla ilgili olarak İçişleri Bakanlığı'ndan bilgi alınmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan, büyükşehir olmayan illerde yürütölen Köylerin Altyapısının Desteklenmesi (KÖYDES) Projesi kapsamında; 2005-2024 yıllarında, Hakkari iline toplam 516.773.854 TL ödenek gönderilmiştir. 2023 yılında 70.834.877 TL ödenek tahsis edilmiştir. 2024 yılında KÖYDES Projesine ayrılan ödenek 87.447.501 TL'dir. Hakkari ilinin toplam köy yolu 2.527 kilometre olup KÖYDES Projesi kapsamında köy yollarında; 742 kilometre asfalt yol, 1.026 kilometre stabilize yol, 13 kilometre beton yol, 463 kilometre onarım, 194 kilometre tesviye, 525.786 metrekare parke taşı yapılmıştır. Sanat yapısı olarak 135 adet köprü, 4.448 adet menfez tamamlanmıştır. Hakkari ili 2.300 ünite sulu yeterli içme suyuna, 216 ünite yetersiz içme suyuna sahiptir. Proje kapsamında; içme suyu bulunmayan 69 köy ve bağlısına içme suyu tesisi kazandırılmış ve içme suyu yetersiz olan 617 köy ve bağlı yerleşimlerinin içme suyu tesisleri yenilenmiştir. Sulama sektöründe ise 2 gölet ve 58 sulama tesisi ile 855 hektar alana hizmet götürölmüş ve bu hizmetlerden 9.482 çiftçi ailesinin yararlanması sağlanmıştır.